

Český svaz ochránců přírody

Výroční zpráva 2003

OBSAH

Kdo jsme	2
Regionální centra	3
Naši členové	3
Ochrana přírody	6
Ochrana biodiverzity	6
Místo pro přírodu	8
Národní síť stanic pro handicapované živočichy	12
Další aktivity v ochraně přírody	14
Práce s dětmi a mládeží	15
Ekologická výchova	19
Uklidíme svět	21
Zelená karta	22
Publikace ČSOP	24
Zahraniční vztahy ČSOP	25
Hospodaření v roce 2003	26
Poděkování	29
Summary	34
Čestná rada ČSOP	35
Důležité kontakty	36

KDO JSME

Český svaz ochránců přírody (ČSOP) je největší nevládní organizací v České republice, sdružující zájemce o ochranu přírody, krajiny a o zachování čistého životního prostředí. Vznikl v září roku 1979. Tradičně se zaměřuje především na dobrovolnou práci pro přírodu. V jeho řadách lze nalézt vynikající odborníky, vědce, profesionální i amatérské ochránce přírody, ale především lidi, kterým není lhostejné prostředí, v němž žijí, a kteří jsou odhodláni pro jeho zlepšení přiložit ruku k dílu. Tato výroční zpráva stručně popisuje hlavní programy a činnosti ČSOP, které jsou celorepublikově koordinovány. Nezahrnuje však ostatní rozsáhlou činnost základních organizací a dalších složek ČSOP.

NAŠI ČLENOVÉ

Základní organizace

V roce 2003 se zaregistrovaly celkem 364 základní organizace ČSOP, z toho 30 nových, s celkem 5 678 členy.

Mladí ochránci přírody

Další 3 481 člen byl registrován v 141 kolektivu Mladých ochránců přírody.

Individuální členové

Při Ústřední výkonné radě se dále zaregistrovalo 539 členů individuálních.

ČSOP měl tedy v roce 2003 dohromady 9 698 registrovaných členů, což je o 854 více než v roce 2002 (o 1498 více než v roce 2001). Průměrný věk člena ČSOP je 30 let.

Následující tabulka udává vývoj členské základny v posledních 4 letech

	2000	2001	2002	2003
registrované ZO	333	340	347	364
zánik ZO	19	24	20	14
vznik ZO	21	25	27	30
registrovaná sdružení ČSOP	18	15	13	12
počet členů v ZO	4 955	4 982	5 309	5 678
počet členů v MOP	2 852	3 047	3 307	3 481
počet členů individuálních	129	171	228	539
počet členů celkem	7 936	8 200	8 844	9 698
průměrný věk člena Svazu	29	29	29	30

Počty členů ČSOP v základních organizacích v roce 2003 podle krajů

kraj	ZO ČSOP	členů v ZO	průměrný počet členů v ZO
Praha	44	580	13
Střední Čechy	53	914	17
Jižní Čechy	24	378	15
Plzeňsko	21	400	19
Karlovarsko	11	203	18
Ústecko	15	252	17
Liberecko	18	248	14
Královéhradecko	18	226	13
Pardubicko	22	297	14
Vysočina	19	346	18
Jižní Morava	42	552	13
Olomoucko	16	352	22
Moravskoslezsko	33	478	14
Zlínsko	28	452	16
	364	5 678	16

Základní údaje z přehledů o činnosti ZO a sdružení ČSOP (od 329 subjektů)

Ekonomika:

tisíc Kč

celkem příjmy	118 838
z toho z darů	11 098
celkem výdaje	111 126

Profesionálové:

počet

počet zaměstnanců	140
počet civilistů	31

OBORY ČINNOSTÍ A POČTY SUBJEKTŮ ČSOP, KTERÉ SE JIMI V ROCE 2003 ZABÝVALY

	počet subjektů
údržba maloplošných chráněných území	160
údržba ekologicky významných nechráněných území	123
zřizování a management ÚSES	31
údržba zeleně	121
ochrana prostřednictvím vlastnických práv	35
péče o kulturní památky	37
okrašlovací činnost	23
programy ochrany biodiverzity	91
provádění přírodovědných průzkumů	107
péče o handicapované živočichy	24
záchranné transfery	41
záchranné chovy	10
ochrana vod	67
ochrana ovzduší	23
problematika těžby nerostů a hornin	15
tuhé komunální a prům. odpady	49
lesní hospodaření	39
problematika dopravy	
silniční	27
železniční	8
vodní	11
cyklistické	15
zemědělství	24
energetické úspory	16
účast v EIA	7
počet případů	9
účast ve správních řízeních	81
počet případů	1 270
systematická práce s kolektivem dětí a mládeže	129
pořádání táborových pobytů v přírodě	80
působení na neorganizované děti a mládež	153
systematická práce s dětmi členů ZO	61
pořádání kursů, školení, seminářů v oblasti EOVV	33
pořádání veřejně přístupných osvětových akcí a kampaní	89
provoz poradenského centra, info střediska	58
osvěta veřejnosti v terénu (NS, studánky apod.)	65

	počet subjektů
vydávání periodik	33
vydávání ostatních tiskovin	69
provoz stránek na internetu	89
provoz útulku pro společenská zvířata	3
ochrana zvířat proti týrání	12
spolupráce s českými neziskovými organizacemi	132
spolupráce s OkÚ, AOPK, CHKO, ...	203
spolupráce se zahraničím	38

OCHRANA PŘÍRODY

Ochrana biodiverzity

Zachování druhové rozmanitosti, přirozených biotopů a celkové ekologické stability krajiny patří k základním cílům ČSOP. Široká škála činností od mapování výskytu různých vzácných organismů přes ochranu a zlepšování jejich životních podmínek až po ochranu, údržbu a záměrné vytváření celých biotopů je tradiční součástí činnosti Svazu již od jeho založení.

Množství dílčích programů, které postupně za desetiletí existence ČSOP vznikaly v nejrůznějších základních organizacích a iniciativních skupinách, bylo koncem 90. let spojeno do jednotného **Národního programu ČSOP "Ochrana biodiverzity"**. Tento program je podporován Ministerstvem životního prostředí a Lesy České republiky, s. p. Získané finance jsou z větší části rozdělovány realizátorům projektů na základě výběrových řízení, vyhlášených ÚVR ČSOP. Výběrové řízení je vyhlášeno jako otevřené - tedy i pro neziskové subjekty mimo ČSOP. Národní program "Ochrana biodiverzity" se skládá z dílčích programů. Každý program má svého odborného garanta, který určuje cíle daného programu, zpracovává metodiky, posuzuje po odborné stránce podané projekty a poté hodnotí jejich realizaci.

Celkem bylo v programu Ochrana biodiverzity v roce 2003 realizováno 280 projektů:

program	odborný garant	projektů	podpořeno Kč	hodnota Kč
Ohrožené druhy dřevin	Ing. Karel Kříž (ZO ČSOP Vlašim)	16	179 000	231 704
Orchideje	RNDr. Ivana Jongepierová (ZO ČSOP Bílé Karpaty)	16	142 200	173 837
Formica	Jan Daňo (ZO ČSOP Formica)	16	174 000	404 219
Bombus a ostatní ohrožené včely	Mgr. Miroslav Pavelka (ZO ČSOP Bombus)	4	67 398	69 554
Jasoň červenooký a další ohrožení motýli	RNDr. Alois Čelechovský, PhD. (ZO ČSOP Satyrus)	3	48 910	49 694
Vážky	RNDr. Lubomír Hanel CSc. (ZO ČSOP Vlašim)	15	173 388	184 721
Rak	RNDr. Miloš Holzer (ZO ČSOP Astacus Olomouc)	6	98 000	99 507
Ohrožené a chráněné ryby a kruhoústí	RNDr. Lubomír Hanel CSc. (ZO ČSOP Vlašim)	4	69 000	69 625
Sledování a ochrana obojživelníků	Vladimír Horálek (ZO ČSOP Santo Bugito)	29	332 148	444 138
Sledování a ochrana plazů	RNDr. Blanka Mikátová (ZO ČSOP Veronica)	6	59 399	66 110

program	odborný garant	projektů	podpořeno Kč	hodnota Kč
Alcedo	Mgr. Pavel Čech (ZO ČSOP Vlašim)	16	145 100	182 351
Sledování a ochrana dravců a sov	Petr Orel (ZO ČSOP Nový Jičín)	43	412 098	748 512
Sledování a ochrana netopýrů	RNDr. Mojmír Vlašín (ZO ČSOP Veronica)	10	113 000	131 374
Rod Ciconia a ostatní brodiví	Mgr. Stanislav Chvapil, prom. ped. (ZO ČSOP Roudnice nad Labem)	13	103 270	261 754
Ptáci zemědělské krajiny	PaedDr. Jan Pavelka (ZO ČSOP Orchidea Vsetín)	17	125 600	164 427
Obnova květnatých luk	RNDr. Ivana Jongepierová (ZO ČSOP Bílé Karpaty)	7	146 900	172 711
Krajové odrůdy ovocných dřevin	Mgr. Radoslav Vlk (ZO ČSOP Salamandr)	15	311 000	387 617
Ohrožené druhy bylin v lesích	RNDr. Lenka Šoltysová (ZO ČSOP Křižánky)	5	60 000	77 045
Ochrana biodiverzity lesních vodních toků	RNDr. Miloš Holzer (ZO ČSOP Astacus Olomouc)	9	111 000	129 048
Ochrana mokřadů v lesích	Ing. Pavel Pešout (ZO ČSOP Vlašim)	1	10 000	10 220
Ochrana velkých šelem	Ludvík Kunc (9. ZO ČSOP Valašské Meziříčí)	2	25 600	28 098
Podpora hnízdních možností zpěvného ptactva v lesích	Ing. Petr Stýblo (Kancelář ÚVR ČSOP)	27	159 440	159 440
CELKEM		280	3 066 452	4 245 713

MÍSTO PRO PŘÍRODU

Program Místo pro přírodu podporuje vznik pozemkových spolků. Myšlenka pozemkových spolků se zakládá na předpokladu, že nejlépe může nevládní organizace ochránit cenné lokality či objekty, pokud k nim má dlouhodobá práva (vlastnictví, dlouhodobý pronájem, věčné břemeno). Tento způsob ochrany přírodního a kulturního dědictví je ve světě velmi rozšířen. U nás má sice také starou tradici, bohužel však násilně přerušenu. Je tedy nutné pozemkové spolky budovat od počátku znovu.

Aktuální informace o hnutí pozemkových spolků, potřebné kontakty i veškeré dokumenty a formuláře najdou zájemci na <http://csop.ecn.cz/pozemkovespolky>.

V čele programu Místo pro přírodu stojí **Rada Národního pozemkového spolku**, která se skládá ze zástupců akreditovaných pozemkových spolků, ÚVR ČSOP a spolupracujících organizací. Rada pracovala ve složení:

- Martin Dušek (ÚVR ČSOP)
- Václav Izák (Pozemkový spolek Hády)
- Michal Krátký (Pozemkový spolek Sagittaria)
- Josef Pašek (Pozemkový spolek Radnice)
- Otakar Pražák (Pozemkový spolek aluvia dolního toku řeky Dyje)
- Ladislav Ptáček (ÚVR ČSOP)
- Tomáš Růžička (Nadace Partnerství)
- Václav Somol (Pozemkový spolek Silvatica)
- Petr Stloukal (MŽP ČR)
- Jiří Stonawski (Lesy České republiky, s.p.)
- Vlastislav Vlačiča - předseda Rady NPS (Pozemkový spolek Milý)

Jednou ze stěžejních činností Rady je akreditace pozemkových spolků. Vzhledem k tomu, že v našem právním řádu není pojem pozemkového spolku nijak ošetřen, snaží se akreditace zabránit jeho zneužití. Akreditace je pro pozemkový spolek osvědčením, že splňuje všechna určená kritéria (existence dlouhodobých práv k pozemku, hospodaření na pozemku v zájmu ochrany přírody a kulturního dědictví, slib dodržovat pravidla pozemkových spolků) a pro jeho partnery zárukou důvěryhodnosti.

V roce 2003 pracovalo celkem **35 akreditovaných pozemkových spolků**:

- Pozemkový spolek aluvia dolního toku Dyje (ZO ČSOP Břeclav)
- Pozemkový spolek Botič - Rokytky (ZO ČSOP Botič - Rokytky)
- Pozemkový spolek Čertoryje (ZO ČSOP Bílé Karpaty)
- Pozemkový spolek "Dej přednost přírodě" (Společnost pro ochranu Prokopského a Dalejského údolí)
- Pozemkový spolek "Domov" (ZO ČSOP 70/05 Jeseník nad Odrou)
- Pozemkový spolek Eurotopia o.p.s. - pozemkový spolek severovýchodního příhraničí (Eurotopia o.p.s.)
- Pozemkový spolek Hády (ZO ČSOP PS Hády)
- Pozemkový spolek Jablokoň (ZO ČSOP Pálava)
- Pozemkový spolek JJHS pro přírodu a památky severovýchodních Čech (Jizersko-Ještědský horský spolek)
- Pozemkový spolek Kosenka pro přírodu, krajinu a památky Valašskoklobucka (ZO ČSOP Kosenka)

- Pozemkový spolek Meluzína (EC Meluzína RCAB)
- Pozemkový spolek Milý (ZO ČSOP Launesia)
- Pozemkový spolek Mokřady a louky Liberecka (ZO ČSOP Armillaria)
- Pozemkový spolek na ochranu mokřadů (ZO ČSOP Uherskohradištsko)
- Pozemkový spolek Novohradka (ZO ČSOP Novohradka)
- Pozemkový spolek PermaLot (PermaLot)
- Pozemkový spolek Pobečví (ZO ČSOP Lipník nad Bečvou)
- Pozemkový spolek Podbeskydí (ZO ČSOP Kunčice pod Ondřejníkem)
- Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka (ZO ČSOP Vlašim)
- Pozemkový spolek pro zachování přírodních hodnot Uherskohradištska (ZO ČSOP Scilla Vlčnov)
- Pozemkový spolek Prostějovsko (RS ČSOP Iris)
- Pozemkový spolek Radnice (ZO ČSOP Radnice)
- Pozemkový spolek Sagittaria (Sagittaria - sdružení pro ochranu přírody střední Moravy)
- Pozemkový spolek Sázava (ZO ČSOP Sázava)
- Pozemkový spolek Silvatica (ZO ČSOP Silvatica)
- Pozemkový spolek Slavkovského lesa (ZO ČSOP Kladská)
- Pozemkový spolek Spálené Poříčí (ZO ČSOP Spálené Poříčí)
- Pozemkový spolek Společnosti přátel přírody (Společnost přátel přírody)
- Pozemkový spolek Studénka (ZO ČSOP Studénka)
- Pozemkový spolek Velkopopovicko (ZO ČSOP Velké Popovice)
- Velkojarměřský pozemkový spolek (ZO ČSOP Jaro Jaroměř)
- Pozemkový spolek Veronica (Nadace Veronica)
- Pozemkový spolek Vulkán (ZO ČSOP Františkovy Lázně)
- Pozemkový spolek "Vysočina" ochránců přírody a ornitologů (ZO ČSOP Kámen)
- Pozemkový spolek "Zelené údolí u Doubrav" (ZO ČSOP Zelené údolí u Doubrav)

Akreditované pozemkové spolky mají dlouhodobá práva k 780 hektarům přírodně hodnotných pozemků a několika kulturním památkám (židovská synagoga, romantická "zřícenina hradu", valašská dřevěnice, bývalé městské popraviště). O dalších 1300 ha pečují, jednájí o jejich pronájmu či koupi a provádí na nich pravidelný monitoring.

V rámci tradičního výběrového řízení "Místo pro přírodu", podporovaného Ministerstvem životního prostředí, bylo v roce 2003 podpořeno částkou 1 239 000,- Kč celkem 9 pilotních a 20 rozvojových projektů v souhrnné hodnotě 3 379 640,- Kč.

Místo
pro
přírodu

Novou aktivitou programu Místo pro přírodu bylo zahájení dlouhodobé stejnojmenné **kampaně**, jejímž cílem je získání finančních prostředků pro výkupy jednak přírodovědně cenných pozemků, kterým hrozí akutní nebezpečí (vykácení lesa, odvodnění mokřadu, rozorání květnaté louky), jednak pro výkup pozemků vhodných k "návratu přírody" (revitalizace vodních toků, výsadby biocenter a biokoridorů). Vedlejším, avšak neméně důležitým efektem kampaně je i popularizace myšlenky pozemkových spolků a možnosti

ochrany přírodního a kulturního dědictví prostřednictvím vlastnických vztahů mezi širokou veřejností.

Kampaň byla zahájena první jarní den - 21. března. Souběžně s centrálními aktivitami běžela též lokální kampaň "Zachraň les" za záchranu jedlobukového lesa v Bílých Karpatech, organizovaná ZO ČSOP Kosenka.

Do konce roku 2003 se podařilo vybrat 1 551 801,20 Kč, vykoupit první ohrožený pozemek (mokřad Triangl na okraji Prahy) a připravit výkup dvou pozemků jedlobukového lesa Ščůrnica, který byl realizován následně v lednu 2004.

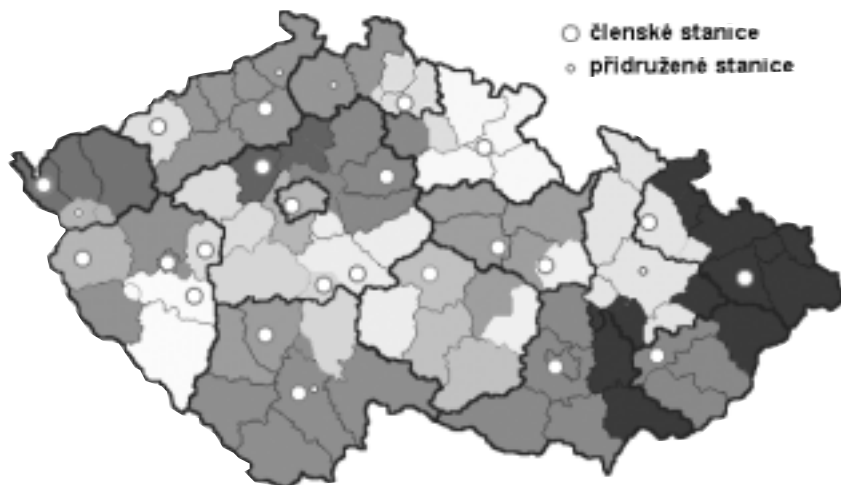
Konto kampaně je 9999922/0800, příspěvek lze i vytočením telefonního čísla 900 500 102 (25 Kč za půl minuty). Bližší informace lze nalézt na www.mistoproprrodu.cz.

NÁRODNÍ SÍŤ STANIC PRO HANDICAPOVANÉ ŽIVOČICHY

Národní síť stanic pro handicapované živočichy začala jako program ČSOP vznikat v roce 1997. Jejím cílem je koordinovat a propagovat činnost zařízení (uvnitř i vně ČSOP), zabývajících se záchranou dočasně handicapovaných živočichů volně žijících druhů tak, aby došlo k ideálnímu a dlouhodobě funkčnímu pokrytí celého území České republiky. Aktuální informace o Národní síti lze nalézt na adrese: www.csop.cz.

Národní síť sdružovala v roce 2003 22 členských a 5 přidružených stanic, pokrývajících svojí působností celé území republiky:

- SOOS (Muzeum Františkovy Lázně)
- Tachov (Tachovský ornitologický spolek)
  - Lázně Kynžvart (ZO ČSOP Berkut)
- Chomutov (Podkrušnohorský zoopark)
- Plzeň (Dobrovolný ekologický spolek ochrany ptactva)
- Rokycany (ZO ČSOP Rokycany)
- Spálené Poříčí (ZO ČSOP Spálené Poříčí)
- Dolní Týnec (ZO ČSOP Litoměřice)
  - Benešov nad Ploučnicí (ZO ČSOP Jižní Karolína)
  - Mimoň (Hanička - záchraná stanice veverka obecně)
- Praha-Jinonice (ZO ČSOP Dolní Břežany)
- Kladno - Čabárna (Aves)
- Nová Ves - Makov (ZO ČSOP Makov)
- Ohrada (ZOO Ohrada)
- Hluboká nad Vltavou (SULIMO)
- Pátek u Poděbrad (ZO ČSOP Pátek)
- Libštát (ZO ČSOP Animals)
- Vlašim (ZO ČSOP Vlašim)
- Jaroměř (ZO ČSOP JARO Jaroměř)
- Pasíčka (ZO ČSOP Novohradka)
- Vendolí (ZO ČSOP Zelené Vendolí)
- Pavlov (AOPK ČR)
- Brno - Bystrc (ZOO města Brna)
- Buchlovice (ZO ČSOP Buchlovice)
- Stránská (ZO ČSOP Sovinecko)
- Olomouc - Svatý Kopeček (ZOO Olomouc)
- Bartošovice na Moravě (ZO ČSOP Nový Jičín)

Výsledky v roce 2003:

- přijato 2108 savců, 5301 ptáků, 30 plazů a 25 obojživelníků - celkem tedy 7464 jedinců
- zpět do přírody se podařilo vypustit 4160 živočichů, dalších 715 živočichů je dosud ve stanicích - z nich bude též větší část na jaře vypuštěna (léčení, přezimování)
- tradičně nejvíce bylo přijato ježků (1001), poštolek obecných (854), netopýrů (615), kání lesních (497), rorýsů (402), labutí (330), divokých kachen (265) a kosů (262)
- v rámci záchraných transferů bylo přemístěno z ohrožených lokalit téměř 50 tisíc obojživelníků, přes 1300 netopýrů, 1000 raků říčních, 200 škeblí, 163 velevrubů malířských, 4 mraveniště lesních mravenců ...

DALŠÍ AKTIVITY V OCHRANĚ PŘÍRODY

Natura 2000

ČSOP se podílel na tvorbě budoucí sítě chráněných území, známé pod jménem Natura 2000. Jednak spolupracoval s AOPK ČR při získávání potřebných údajů z terénu, jednak vytvářel vlastní "stínový seznam". Koordinací vytváření "stínového seznamu" je pověřen RNDr. Mojmír Vlašín (ZO ČSOP Veronica).

Koncem roku 2003 se ČSOP též zapojil ve spolupráci se Správou Chráněných krajinných oblastí ČR a dalšími partnery do předjednávání vyhlášení Natury 2000 v oblasti Panonica (na jižní Moravě). V rámci otevřeného výběrového řízení ČSOP bylo částkou 520 000,- Kč podpořeno 14 projektů, seznamujících veřejnost v dotčených oblastech s významem této evropské sítě chráněných území a se změnami, které obyvatelům daných míst přinese.

Legislativa

Připomínkování vznikajících legislativních norem, týkajících se životního prostředí, je jednou ze základních činností ČSOP. V roce 2003 se tato aktivita soustředila především na velmi složité projednávání a připomínkování novely zákona 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

Tuto aktivitu ČSOP významně podpořila Nadace Partnerství, Brno.

PRÁCE S DĚTMI A MLÁDEŽÍ

(Převzato z výroční zprávy SMOP ČSOP)

Sdružení Mladých ochránců přírody ČSOP (SMOP ČSOP) zajišťuje, koordinuje a organizuje veškerou práci s dětmi a mládeží v ČSOP. SMOP ČSOP je dobrovolné sdružení zájmově zaměřených základních organizací Svazu a má celostátní působnost. Jeho výkonným orgánem je Centrum pro děti a mládež ČSOP (CDM ČSOP).

Hlavní aktivity SMOP ČSOP v roce 2003:

Mladí ochránci přírody

Kolektivy Mladých ochránců přírody tzv. MOPíci jsou skupiny dětí a mládeže, které v součinnosti s některou ZO ČSOP vyvíjejí aktivity zaměřené na poznávání přírody a její ochranu. V roce 2003 byl registrován 141 kolektiv MOP s 4481 členem.

Za celý rok MOPíci uskutečnili:

- 6132 pravidelných schůzek kolektivů
- 7764 jednodenních víkendových děťodnů
- 19 685 vícedenních víkendových děťodnů
- 121 tábor (přesněji 25 453 děťodnů)

Zelená stezka - Zelený list

je celorepubliková přírodovědně-ekologická soutěž pro dětské kolektivy s hlubším zájmem o přírodu a její poznávání. Těto tradiční soutěže se mohou zúčastnit nejen kolektivy MOP, ale i oddíly jiných občanských sdružení, školní třídy, a dokonce i neregistrované děti. V roce 2003 proběhl již 31. ročník, kterého se zúčastnilo 2459 dětí. Uskutečnilo se 19 místních a 13 krajských kol. Nejlepší kolektivy postoupily do Národního kola, které se formou týdenního soustředění konalo 8. - 14. června v Jiřetíně pod Jedlovou.

Ekologická olympiáda

je soutěž určená výhradně pro talentovanou středoškolskou mládež, která si atraktivní formou porovná své znalosti ekologie se svými kolegy z jiných škol z celé ČR. Zajímavostí této soutěže je i praktická část. V minulosti soutěžící například kosili louky, sázeli stromy, vytvářeli projekt na zkvalitnění dopravního systému, atd.

Finálové Národní kolo Ekologické olympiády, kterého se účastnili vítězové krajských kol z roku 2002, se konalo 25. - 27. 4. v Praze. V podzimních měsících proběhlo 8 krajských kol, kterých se zúčastnilo více než 300 soutěžících.

Stříbrná nit

je celoroční soutěž dětských kolektivů zaměřená na poznávání přírodních vztahů a jevů (přírodovědné náměty 65 %), konkrétní ochranu životního prostředí (15 %) a využívání volného času "netelevizním" způsobem (různé tradiční výroby, lidové zvyky apod. 20 %). Tato zdánlivě nesourodá sestava souvisí s cílem projektu: poznávat přírodu a chránit ji nejen vlastní prací, ale i způsobem života.

Dvanáctý ročník soutěže byl ukončen za účasti 20 kolektivů.

Zachraňme studánky

Smyslem této celostátní kampaně je probudit zájem dětí o zanikající zdroje pitné vody - studánky. Účastníci (dětské kolektivy, školní třídy, rodiny i jednotlivci) převezmou dlouhodobý patronát nad konkrétními studánkami a mají tak aktivní (a viditelný) podíl na pomoci přírodě ve své lokalitě. Zároveň si tím budují kladný vztah k životnímu prostředí jako celku.

Pátý rok působnosti byl zaměřen zejména na další rozšíření této akce a podporu stávajících "pečovatelů". O celkem 140 studánek se stará 60 kolektivů (2340 dětí za pomoci 689 dospělých).

Pohledy do přírody

Osmý ročník fotografické soutěže ČSOP, vyhlášený v lednu 2003, nabídl účastníkům čtyři soutěžní témata, směřující do oblasti poznávání a ochrany přírody: České hory, Květy lesa, Pohádky z mechu a kapradí a Zrození lesa. Bylo hodnoceno celkem 305 fotografií od 99 autorů z ČR.

Březové lístky

Březové lístky jsou formou ocenění práce konkrétních vedoucích dětských kolektivů. Návrhy na ocenění plynou přímo z kolektivů, vedoucí oceňuje svoje spolupracovníky a ti naopak mohou navrhnout další stupeň Březového lístku jemu. ČSOP se k Březovému pochodu připojil před deseti lety a za tu dobu čítá naše pyramida 439 oceněných s celkovou silou 707.

Hledání jara

Ve dnech 12. a 13. 4. proběhl druhý ročník této akce. 888 účastníků sledovalo, zda již kvete sasanka hajní, byl pozorován had nebo žába a zda lidé chodí v krátkých kalhotách.

Další aktivity SMOP ČSOP

Z mnoha dalších činností SMOP ČSOP vybíráme:

Depeše Juv. - jsou metodickým zpravodajem pro mimoškolní ekologickou výchovu dětí a mládeže. SMOP ČSOP je vydává jednou za měsíc. Obsahují "úřední" zprávy, informace o připravovaných akcích i o činnosti kolektivů, metodické poznámky, zajímavé knihy, přírodovědné soutěže a hříčky.

Všem zájemcům jsou Depeše juv. přístupné na www.smop.cz.

Metodické zásilky - dvakrát za rok, ke Dni Země a k vánocům, dostal každý kolektiv MOPíků metodický balíček materiálů a pomůcek k aktivní ekologické výchově (příručky, samolepky, nové knihy a hry).

Kvalifikace a semináře - ČSOP klade velký důraz na zvyšování kvalifikace všech dobrovolných nadšenců, kteří se věnují mimoškolní práci s dětmi. V této oblasti v roce 2003 proběhly tyto aktivity:

- Kurzy akreditované MŠMT - 2 vícedenní kurzy vedoucích dětských kolektivů a hlavních vedoucích táborů a 1 šestidenní kurs pro zdravotníky zotavovacích akcí
- Seminář hospodářů ZO
- Metodické setkání vedoucích

EKOLOGICKÁ VÝCHOVA

Ekologická výchova, resp. systematické, výchovné působení členů ČSOP na veřejnost s cílem budovat a posilovat její pozitivní vztah k přírodě, je nedílnou součástí prakticky všech aktivit Svazu. Nicméně speciálně pro účely působení na veřejnost zřizuje ČSOP svoje ekocentra.

Ekocentrum ČSOP působí na veřejnost především těmito aktivitami:

- pořádá veřejně přístupné akce, soutěže, kampaně
- organizuje terénní exkurze, přednášky, výstavy, semináře
- informuje o odborných programech ČSOP
- podává aktuální informace o stavu životního prostředí v regionech
- podává aktuální informace o možné podpoře státních institucí v oblasti environmentální osvěty, vzdělávání a výchovy

Seznam Ekocenter ČSOP v roce 2003

název	zřizovatel	místo působnosti
Ekocentrum Jižní Město 01/44 ZO ČSOP	01/44 ZO ČSOP Protěž	Praha 4
Poznáním k ochraně	01/68 ZO ČSOP Ochrana herpetofauny	Praha 8 - Dáblice
Koniklec	01/71 ZO ČSOP Koniklec	Praha 3
Centrum pro děti a mládež ČSOP	01/Sdružení MOP ČSOP	Praha 2
Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	02/09 ZO ČSOP Vlašim	Vlašim
Ekocentrum ČSOP Votice	02/10 ZO ČSOP Votice	Votice
Ekocentrum ZO ČSOP Velké Popovice	10/02 ZO ČSOP Velké Popovice	Velké Popovice
Ekocentrum ČSOP Křivoklát	13/01 1. ZO ČSOP Křivoklát	Křivoklát
Ekocentrum ČSOP Šípek Český Krumlov	15/06 ZO ČSOP ČESKÝ KRUMLOV	Český Krumlov
SEV Mravenec	17/01 ZO ČSOP Mravenec Pelhřimov	Pelhřimov
Ekocentrum Makov	18/02 ZO ČSOP Makov	Čížová
Ekocentrum Písek	18/08 ZO ČSOP Písek II	Písek
Centrum ekologické výchovy ČSOP Strakonice	20/01 ZO ČSOP	Strakonice
Ekocentrum Spálené Poříčí	27/04 ZO ČSOP Spálené Poříčí	Spálené Poříčí
Ekocentrum ZO ČSOP Rokycany	29/01 ZO ČSOP Rokycany	Rokycany
Ekocentrum Radnice	29/02 ZO ČSOP Radnice	Radnice
Ekocentrum Chodováček	30/02 ZO ČSOP Chodov	Chodov
Severočeské centrum ochránců přírody Tilia	33/04 4. ZO ČSOP Tilia	Čuť nad Labem
Stanice ekologické výchovy Ciconia	37/01 ZO ČSOP Ciconia	Roudnice nad Labem
Ekocentrum Orlice	43/01 ZO ČSOP Orlice	Hradec Králové
Ekocentrum Zelený dům	44/16 ZO ČSOP Ochránci SPR Habrov	Chrudim
Ekocentrum Zelené Vendolí	50/10 ZO ČSOP Vendolí	Vendolí
Ekocentrum Podorlicko	52/01 ZO ČSOP Podorlicko Česká Třebová	Česká Třebová
Dům ochránců přírody	54/RS ČSOP Regionální sdružení v Brně	Brno
Ekostředisko mládeže Jelenice	55/17 ZO ČSOP Pozořice	Pozořice
Centrum ekologické výchovy Pálava	56/15 ZO ČSOP	Mikulov
Ekocentrum Kosenka	57/01 ZO ČSOP Kosenka	Valašské Klobouky
Ekocentrum ČSOP Bílé Karpaty	58/06 ZO ČSOP Bílé Karpaty	Veselí nad Moravou
Terénní ekologické středisko Boří Divoky	60/05 ZO ČSOP Divoky	Zdounky
Ekocentrum Iris	61/RS ČSOP Regionální sdružení IRIS	Prostějov
Ekocentrum Chaloupky	62/88 ZO ČSOP Kněžice	Kněžice
Aquila	70/02 ČSOP Nový Jičín	Bartošovice na Moravě
Valašské Ekocentrum	76/01 a 76/09 ZO ČSOP	Valašské Meziříčí
Centrum ekologické výchovy Zvoneček	11/11 ZO ČSOP Zvoneček	Vrané nad Vltavou
Ekocentrum ČSOP Ještěd	36/RS ZO ČSOP Liberec	Liberec 1
Informační středisko Jizerka	35/03 ZO ČSOP Jizerka	Jizerka
Ekocentrum ČSOP Mráček Jaroměř	46/04 ZO ČSOP	Jaroměř
Ekocentrum ČSOP Novohradka	44/03 ZO ČSOP	Bor u Skutče
Ekocentrum Vikštejn	72/06 ZO ČSOP	Dubová u Vítkova
Ekocentrum Planorbis	60/03 ZO ČSOP	Kroměříž
Ekocentrum ČSOP JAROMĚŘ	46/03 ZO ČSOP Osadníci	Jaroměř 1
Středisko ochranné výchovy Vodárenská věž	01/30 ZO ČSOP Troja	Praha 7

UKLIĎME SVĚT

Už jedenáctým rokem koordinoval ČSOP v České republice akci "Ukličme svět." Tato akce je součástí mezinárodní kampaně Clean Up the World konané pod záštitou programu OSN pro životní prostředí UNEP.

Tisíce příznivců zdravého životního prostředí během této akce prakticky předvádějí, že pomoci může každý. Nezáleží na tom kolik je vám let, kde pracujete nebo jaké máte vzdělání. V akci "Ukličme svět" se vždy na podzim a na jaře shromáždí po celé naší republice skupinky nadšenců, kteří se vrhnou na úklid přírody v okolí jejich bydliště. Jde o organizované skupiny jako např. školy, školky, členy základních organizací ČSOP, obce, nevládní organizace, soukromé společnosti nebo i jednotlivce, kterým myšlenka kampaně "Ukličme svět" přijde velmi nápaditá a především poučná. Rok od roku stoupá počet účastníků a tím i objem nepořádku, který zlikvidují. V roce 2003 se akce zúčastnilo 10,5 tisíce lidí a bylo sesbíráno 18 tun odpadu. Náš dík proto patří nejen těmto obětavým a osvědčeným lidem, ale i všem lidem z úřadů a firem, kteří je podpořili buď zajištěním odvozu odpadu nebo jim přispěli na náklady odvozu. V řadě míst byla akce "Ukličme svět" doprovázena zájmem médií a tisku.

ZELENÁ KARTA

Program Zelená karta podporuje u členů ČSOP zájem o přírodní a kulturní hodnoty České republiky, pomáhá rozvíjet a upevňovat členskou základnu a rozšiřuje komunikaci mezi ČSOP a jinými organizacemi. V rámci programu se navazuje spolupráce se subjekty, které pro všechny členy ČSOP poskytují slevy na vstupném do mnoha zajímavých míst jež spravují, či slevy na službách a zboží. Jde především o organizace, jejichž činnost nějak souvisí s aktivitami ČSOP (muzea, galerie, hvězdárny, ZOO, správa jeskyní, vydavatelství přírodovědné a turistické literatury aj.). V roce 2003 se připojilo 5 nových organizací, které poskytují slevu do 8 zařízení.

SEZNAM ZAŘÍZENÍ ZELENÉ KARTY, KTERÁ V ROCE 2003 POSKYTOVALA SLEVY ČLENŮM ČSOP:

PRAHA:

Břevnov - S & D, nakladatelství a vydavatelství, **Bubeneč** - Ekotechnické museum, **Ďáblice** - hvězdárna, **Hostivař** - Toulcův dvůr, **Petřín** - Štefánikova hvězdárna, **Praha 7** - Národní zemědělské muzeum, **Praha 7** - Planetárium, **Troja** - Pražská botanická zahrada, **Troja** - Zoologická zahrada

Středočeský kraj:

Benešov - Muzeum Podblanicka, **Loděnice u Berouna** - Chrutenická šachta, **Kačina** - Muzeum českého venkova, **Beroun** - Koněpruské jeskyně, **Krakovec** - hrad, **Křivoklát** - hrad, **Roztoky u Prahy** - Středočeské muzeum, **Růžkovy Lhotice** - zámek, **Solvayovy lomy** - průmyslový skanzen, **Strž** - Památník Karla Čapka, **Točnick** - hrad, **Vlašim** - hvězdárna, **Vlašim** - Podblanické ekocentrum ČSOP, **Vlašim** - zámek, **Zbečno** - Hamousův statek, **Žebrák** - hrad, **Lužná u Rakovníka** - Železniční muzeum Českých drah

Jihočeský kraj:

České Budějovice - Jihočeské muzeum, **České Budějovice** - Muzeum koněspřežky, **Český Krumlov** - Regionální muzeum, **Horní Planá** - Památník Adalberta Stiftera, **Chýnovská jeskyně**, **Ohrada** - Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství, **Soběslav** - Rožmberský dům, **Soběslav** - Smrčkův dům, **Tábor** - Bechyňská brána, **Tábor** - Galerie AD 1551, **Tábor** - Husitské muzeum - radnice, **Veselí nad Lužnicí** - Weisův dům, **Žumberk** - tvrz,

Plzeňský kraj:

Dobřív - vodní hamr Dobřív, Pamětní síň, **Kašperské Hory** - Muzeum Šumavy, **Klenová** - hrad a zámek, **Tachov** - Muzeum Českého lesa, **Plzeň** - AKVA-TERA, **Plzeň** - zoologická a botanická zahrada, **Rokycany** - hvězdárna, **Rokycany** - Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, **Sušice** - Muzeum Šumavy, **Železná Ruda** - Muzeum Šumavy,

Karlovarský kraj:

Karlovy Vary - hvězdárna,

Ústecký kraj:

Děčín - zoologická zahrada Děčín, **Děčínský zámek**,

Chomutov - Podkrušňohorský zoopark, **Zubrnice** - Muzeum lidové architektury Zubrnice,

Rumburk - Muzeum Rumburk, **Varnsdorf** - Muzeum Varnsdorf,

Děčín - Oblastní muzeum v Děčíně,

Liberecký kraj:

Bozkovské dolomitové jeskyně, **Liberec** - botanická zahrada

Královéhradecký kraj:

Dvůr Králové nad Labem - ZOO, safari, **Hradec Králové** - Muzeum východních Čech,

Chlum - Památník bitvy 1866, **Jičín** - Regionální muzeum a galerie,

Jičín - Muzeum přírody Český Ráj, **Prachovské skály**, **Úpice** - hvězdárna,

Pardubický kraj:

Pardubice - Východočeské muzeum, **Těchonín** - Tvrz Bouda,

Zdechovice u Přelouče - Muzeum českého lesa,

Vysočina:

Budišov u Třebíče - zámek, **Kámen** - hrad,

Jihomoravský kraj:

Balcarka - jeskyně, **Brno** - Biskupský dvůr - Moravské zemské muzeum,

Brno - zoologická zahrada, **Cornštejn** - hrad, **Hodonín** - zoologická zahrada,

Kateřinská jeskyně, **Lednice** - Janův hrad, **Lednice** - Muzeum životního prostředí,

Mikulov - expozice "Příroda Pálavy", **Punkevní jeskyně**,

Sloupsko - šošůvské jeskyně, **Valtice** - muzeum, **Vyškov** - zoopark,

Znojmo - Dům umění, **Znojmo** - hrad, **Znojmo** - Minoritský klášter,

Olomoucký kraj:

Bílá Lhota - arboretum, **Javoříčské jeskyně**, **Mladečské jeskyně**, **Na Pomezí** - jeskyně,

Na Špičáku - jeskyně, **Olomouc** - zoologická zahrada, **Zbrašovské aragonitové jeskyně**

Moravskoslezský kraj:

Ostrava - GVUO - Dům umění, **Ostrava-Poruba** - GVUO - Nová síň,

Zlínský kraj:

Valašské Meziříčí - hvězdárna, **Vsetín** - hvězdárna

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Z nejvýznamnějších titulů vydaných v roce 2003 vybíráme:

Metodiky ČSOP

V rámci metodické řady Českého svazu ochránců přírody vyšly v roce 2003 publikace:

Určovací klíč exuvií evropských druhů vážek (Odonata) podřádu Anisoptera - metodika v netradiční grafické úpravě (formát A4, omyvatelné stránky) je překladem německého originálu, jehož autorem je Stefan Kohl. Za pomoci množství nákresů a popisu základních rozlišovacích znaků umožňuje určování exuvií (prázdných schránek již vylíhlých larev) i laikům.

Ornitologické tabulky - souhrn nejnovějších dat o rozšíření a bionomii u nás žijících druhů ptáků v přehledné tabulkové úpravě, jehož autorem je Jiří Mlíkovský.

Péče o dřeviny rostoucí mimo les I. - tato v mnoha ohledech objevná publikace od kolektivu autorů pod vedením našeho předního arboristy Jaroslava Kolaříka přináší podrobné informace o nejmodernějších metodách ošetřování a konzervace starých stromů. Přináší (mnohdy poprvé v české literatuře) zkušenosti ze zahraničí, podrobně se zabývá problematikou stromolezectví a zdůrazňuje též význam stromů jako biotopu dalších rostlin a živočichů.

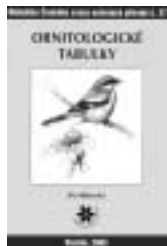
Záchrana starých a krajových odrůd ovocných dřevin - obnovené a doplněné vydání metodiky od Václava Tetery, shrnující vše podstatné k dané problematice významem ovocných stromů počínaje a jejich ošetřováním konče. Naleznete zde též základní informace o určování krajových odrůd ovoce a obsáhlý soupis literatury.

Pozemkové spolky

Kromě doplněného vydání publikace Pozemkové spolky - **Jak může vlastník, úředník a ochránář najít společnou řeč?** vyšly během jara 2003 další dvě tiskoviny zaměřené na problematiku pozemkových spolků - brožura **Zakládáme pozemkové spolky**, shrnující základní informace důležité pro zájemce o zřízení pozemkového spolku, a leták **Pozemkové spolky pomáhají vlastníkům**, představující na několika příkladech činnost pozemkových spolků potencionálním partnerům. Vydání publikací bylo podpořeno Evropskou unií v rámci programu Phare Access 99. Všechny tři publikace jsou pro zájemce zdarma.

Krása našeho domova

Časopis je vydáván jako členský. Všichni členové ČSOP ho dostávají zdarma. Ostatní si ho mohou předplatit za 80 Kč ročně (dvě čísla - jarní a podzimní).

ZAHRANIČNÍ VZTAHY ČSOP

Budování vztahů a zastupování ČSOP navenek

ČSOP zůstává nadále členem mezinárodních organizací IUCN a EUROSITE. Ladislav Ptáček se účastnil za ČSOP jednání V. světového kongresu o chráněných územích, iniciovaného jednou za deset let komisí IUCN pro chráněná území. Na setkání, které se uskutečnilo v jihoafrickém Durbanu, byla prezentována zkušenost ČSOP s programem Místo pro přírodu a zástupci IUCN byli informováni o postoji ČSOP k dalšímu vývoji v NP Šumava.

Zástupce ČSOP v organizaci EUROSITE, Václav Izák, se účastnil výroční valné hromady, která se konala počátkem října v Belgii. EUROSITE se uchází o grant na propagaci evropské sítě Natura 2000. V případě, že uspěje, bude projekt naplňovat prostřednictvím sítě svých členů, což by ČSOP dalo šanci získat část prostředků na vlastní projekty. ČSOP se dále účastní práce národního komitétu UNEP.

V oblasti dvoustranné spolupráce na ústřední úrovni proběhla návštěva zástupce britské organizace The National Trust v ČSOP. Jednání bylo zaměřeno především na hodnocení a rozvoj kampaně Místo pro přírodu.

Delegace ČSOP se dále setkala se zástupci SZOPK a dohodla se na rámci další spolupráce. Byla obnovena výměna informačních materiálů a sepsán projekt spolupráce, na jehož financování se hledají zdroje. Byla rovněž diskutována nová dohoda o spolupráci mezi SZOPK a ČSOP.

Dlouhodobé přípravy setkání středo- a východoevropských koordinátorů programu Clean Up the World vyústily ve společný seminář konaný v Kyjevě. Semináře se za ČSOP účastnila Květa Morávková.

Využívání kontaktů k financování projektů

V roce 2003 pokračovala realizace projektu na rozvoj práce se členy, s veřejností a na získávání financí od nadace Charles Stewart Mott Foundation v hodnotě 1,5 milionu Kč. Od nizozemské ambasády v ČR se ČSOP podařilo získat grant v rámci programu MATRA-KNIP na dofinancování nákladů spojených se sbírkou Místo pro přírodu ve výši 200 tisíc Kč.

IUCN
The World Conservation Union

HOSPODAŘENÍ ČSOP V ROCE 2003

(v celých tisících Kč)

Rozvaha

AKTIVA	1. 1. 2003	31. 12. 2003
A. Dlouhodobý majetek celkem	128	436
I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	85	158
Software	85	158
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem		
pozemky		53
stavby	101	101
movité věci	719	846
drobný dlouhodobý hmotný majetek	513	734
III. Dlouhodobý finanční majetek celkem		
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	1 290	1 460
Oprávky k - softwaru	85	91
movitým věcem	12	15
drobnému dlouhodobému hmot. majetku	681	616
B. Krátkodobý majetek celkem	513	737
I. Zásoby celkem	4 810	3 804
Poskytnuté zálohy na zásoby	85	0
II. Pohledávky celkem	85	0
odběratelé	543	1 553
poskytnuté provozní zálohy	421	799
ostatní pohledávky	0	51
daň z příjmů	52	56
jiné pohledávky	0	3
dohadné účty aktivní	69	584
III. Krátkodobý finanční majetek celkem	0	60
pokladna	4 170	2 232
bankovní účty	36	61
IV. Jiná aktiva celkem	4 134	2 171
Náklady příštích období	12	19
ÚHRN AKTIV	4 938	4 240

PASIVA	1. 1. 2003	31. 12. 2003
A. Vlastní zdroje celkem	1 517	1 577
I. Jmění celkem	1 395	1 757
- vlastní jmění	1 395	1 757
II. Hospodářský výsledek celkem	122	-179
Účet výsledku hospodaření		-179
Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	112	
B. Cizí zdroje celkem	3 421	2 662
I. Rezervy celkem		
II. Dlouhodobé závazky celkem		
III. Krátkodobé závazky celkem	210	2 318
dodavatelé	16	524
přijaté zálohy	0	1 307
zaměstnanci	57	67
ostatní závazky vůči zaměstnancům	15	83
závazky k institucím soc. zabezpečení..	43	83
daň z příjmů	-19	
ostatní přímé daně	12	27
ze vztahu k státnímu rozpočtu	-75	0
jiné	86	71
dohadné účty pasivní	74	157
IV. Jiná pasiva celkem	3 211	344
Výnosy příštích období	3 211	344
PASIVA CELKEM	4 937	4 240

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁT

A. Náklady	23 150
I. Spotřebované nákupy celkem	327
- spotřeba materiálu	269
- spotřeba energie	58
II. Služby celkem	5 694
- opravy a udržování	16
- cestovné	205
- náklady na reprezentaci	93
- ostatní služby	5 380
III. Osobní náklady celkem	1 774
- mzdové náklady	1 342
- zákonné sociální pojištění	432
IV. Daně a poplatky celkem	1
- ostatní daně a poplatky	1
V. Ostatní náklady celkem	10 814
- dary	105
- jiné ostatní náklady	10 709
VI. Odpisy, prodaný majetek, ... celkem	306
- odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	306
VII. Poskytnuté příspěvky celkem	4 233
- poskytnuté příspěvky zúčtované mezi organ. složkami	4 233
Náklady celkem	23 150
B. Výnosy	22 970
- tržby z prodeje služeb	1 624
- ostatní pokuty a penále	16
- úroky	25
- zúčtování fondů	235
- přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	4 055
- přijaté příspěvky (dary)	24
- přijaté členské příspěvky	621
- provozní dotace	16 370
Výnosy celkem	22 970
Hospodářský výsledek po zdanění	-179

PODĚKOVÁNÍ

V roce 2003 s námi perfektně spolupracovali a naši činnost podpořily tyto osoby a instituce:

Jiří Astl, Jaroslava Bambasová, Ing. Martin Basel, Jana Behenská, Daniel Bosák, Brontosauří ekocentrum Zelený klub, RNDr. Jiří Burda, Pavel Bureš, Jitka Caltová, Centrum Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí, Josef Cihla, Jaroslav Cukr, Miroslav Částek, JUDr. Vladimír Čemus, Česká společnost ornitologická, Český rozhlas, Dana Černá, Radek Červinka, Pavel Činčera, Ing. Libor Číž, Milan Damohorský, Daphne - Inštitút aplikovanej ekológie, Econnect, Erika a.s., Zuzana Di Falco, František Faktor, Ing. Přemysl Fiala, Ivana Freiwilgiová, Ing. Martina Gricová, Lenka Haráková, Josef Harmáček, Petr Haslberger, Ing. Zdeněk Havlík, Bc. Eva Hlaváčová, Marian Holberg, Luděk Hora, Štěpán Charvát, Doc, Ing. Emil Choleva, Jarmila Cholinská, Věra Jelínková, Hana Jirkovská, Michal Juříček, Miroslav Kábrt, Ing., CSc. Karel Kaňák, Ing. Eduard Klimeš, Miroslava Klimešová, Milan Kohout, Alena Korešová, Pavla Kořánová, Libuše Kotábová, RNDr František Kotlaba, Jarmila Krulišová, Martin Kubica, Mgr. Petr Kulíšek, Jan Kutý, Kateřina Lamatová, Jiří Látal, Václav Lill, Miloš Macinauer, Libuše Majkusová, Martin Mandák, Tomáš Markovič, Dagmar Maxová, Lucie Michálková, František Michna, Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj (DFID) společenství Velké Británie a Severního Irsku, Lucie Miovská, Ivana Mizerovská, Martin Morava, Nadace Partnerství, Petr Nedbal, René Netopil, Hana Nikrmajerová, Petr Novotný, Josef Novotný, Adolf Odrážka, Vladimír Odrážka, Richard Offen, Lenka Ureková, David Perna, Helena Petrášková, Martina Petrů, Michal Pilař, Petra Písaříková, Alois Polák, Dana Procházková, Irena Procházková, Markéta Příbylová, Ing. Ondřej Raba, Daniel Raidl, REPROPRINT, s.r.o., Bohumil Reš, Andrea Rezková, Vanda Rosecká, The Royal Netherlands Embassy, Jaroslav Rudovský, Tomáš Růžička, Gabriela Růžičková, Zdeněk Řehůřek, Jiří Sádovský, Sdružení SEV Pavučina, Ing. Olga Sehnalová, SHOCart, spol. s r. o., Ladislav Sítek, Stanislav Souhrada, Bohumil Staněk, Ing. Vendulka Strachotová, Josef Studený, Jiří Světlík, Petr Svoboda, Ladislav Szathmári, Alena Šatavová, Jan Šíma, Rudolf Šindelář, Eva Šírová, Jiří Šmejč, Vladimír Šmol, Jana Štěpánová, Luděk Štětina, Zdeněk Štrach, Martina Tábořská, Martina Táboříková, Věra Tajšlová, Ludmila Tichá, Jaroslav Tomášek, Hana Tomková, Jana Trusinová, David Třešňák, Jaroslava Turková, Petr Týkvart, Květoslav Urban, Jana Urbanová, Ing. Luděk Vala, Jan Vaněk, Marie Vápeníčková, Jaroslav Virág, Mgr. Jarmila Voběrková, Roman Vondrák, Zdeněk Vondrák, Marie Vondrášková, Ing. Bohuslav Vykouk, MUDr. Zdeněk Wernhart, Ivana Zapletalová, Radka Zapletalová, Ing. Otakar Závalský, Boleslav Zbořil a ZO ČSOP 22/07 Libosváry.

ZVLÁŠTNÍ DÍK ZA VÝZNAMNOU FINANČNÍ PODPORU PATŘÍ:

Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR

České spořitelně a.s.

Delegaci Evropské komise v České republice

Lesům České republiky, s.p.

Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Ministerstvu životního prostředí ČR

Nadaci C.S. Mott Foundation

Nadaci Partnerství

Nadaci Rozvoje občanské společnosti

Nizozemskému království (program MATRA)

Správě Chráněných krajinných oblastí ČR

Státnímu fondu životního prostředí ČR

ČESKÁ
SPŮRITELNA

Projekt Zelená karta finančně podpořily následující osoby a organizace:

Olga Albertová, Jindra Andrášová, Eva Aulická, Ing. Karel Bárta, Dalibor Bartoš, MUDr. Milan Boček, p. Burýsek, Vladimír Businský, Martin Culek, M. Dejdarová, František Ďulík, Marie Elsnerová, J. Fojtíková, Michal Foltýn, Drahomíra Frantíková, Jana Gajdová, Jana Gajdová, Dana Gattnarová, Miloslava Haidlová, Markéta Hlavinková, Markéta Hluchá, Daniela Hlůžová, Věra Hlůžová, Jana Holá, Jana Holinková, Věra Homolová, Jan Horčíčák, František Horský, Jiří Hrabec, Ivan Hudec, Alois Hudeč, Milan Husák, Marie Jandová, Alexandr Jegorov, Alena Jozífová, Junák, středisko JILM, Ivana Kadochová, Ladislav Kalina, Oldřich Kankrlík, Ivana Kincová, Dana Klímová, Martina Kněžourová, Jiří Koreš, Jan Kozdas, Miloslava Kralová, Jan Kršák, Irena Krtoušová, Vlasta Kukulová, Gabriela Lebocová, Dana Leitnerová, Vladimír Lískovec, Myslena Lomská, Gerda Mazuchová, Miluše Mecová, Alena Mistrová, Vladimír Moc, Zdeněk Mohyla, Olga Nekvasilová, René Netopil, Rudolf Novák, Šárka Novotná, Daniel Opatrný, David Perna, p. Piperková, Pavlína Polívková, Danuše Pošvová, Petra a Lenka Přenosilovy, Helena Pšeidová, Olgerd Pukl, Tomáš Rada, Tomáš Rada, Lubomír Remeš, Rosůlkovi, Marie Roubíčková, Jana Rudová, Miroslava Růžičková, Jindřich Sedláček, JUDr. Josef Sedláček, Olga Skácelová, Věra Skolilová, Marie Slodlová, Marie Svobodová, Eliška Šedivá, Stanislav Šil, Petr Šonka, Vojtěch Štefan, Luděk Štětina, Jan Švejnoch, Oto Tandler, Hana Tomková, Zbyněk Ulčáková, J. Urbanová, Marta Vaníková, Jan Veverka, Helena Voborníková, Jana Vokounová, Roman Vondrák, Jiří Vosáhlo, Miroslav Vostatek, Ilona Vozková, Kateřina Vydrová, Jaroslav Zahradník, RNDr. Jiří Zelený, Václav Zítek, ZO 15/06 Šípek, ZO 17/07, ZO 62/86 Chlum.

Kampaň Místo pro přírodu velmi významným finančním darem podpořili:

RNDr. Libor Ambrozek

František Dopita

Peter a Irena Hájkovi

J.T.O. Systém, s.r.o.

MUDr. Monika Jarůšková

MUDr. Anna Kubinová

Prof., PhDr. Hana Librova

LMC s.r.o.

Veronika Luňáková

Prof., RNDr. Bedřich Moldan, CSc.

PhDr. Přemek Podlaha

Alena Slavingerová

Jan Svěčeň

MUDr. Ondřej Veselý

Miloslava Vinklářová

Karel Vojtěchovský

Darem větším jak 2000 Kč kampaň Místo pro přírodu podpořili:

MUDr. Zdenka Adamová, ANFAS, s.r.o., Asociace turistických oddílů mládeže ČR, JUDr. Josef Aulický, Olga Axmannová, Petr Babiš - Počítač, Antonín Baran, ASOCIACE - IUVENES - ZNOYEM, Ing. Věra Bártová, JUDr. Květoslav Basl, Milena Bízova, Ludmila Blechová, MUDr. Ivana Brandejská, MUDr. Dalibor Brandejský, Petr Brotan, RNDr. Hana Brůhová, Jitka Budilová, Ing. Helena Buršíková, Centrum historie orientačního běhu, Marek Cimfl, Air Consulting s.r.o., Petr Coufal, Jiří Černý, Milan Černý, JUDr. Milan Damohorský, Vít Doležal, Michaela Durdáková, Libuše Ďurdová, Jiří Esterka, Ing. Jana Faifrová, Václav Fiala, FIO - družstevní záložna, p. Fischerová, Petr Franěk, Josef Fryzelka, Ing. Roman Fuksa, Jana Haasová, Ing. Antonín Hájek, Ing. Tomáš Hakr, MVDr. Miroslav Hebelka, Oldřich Holcman, Ing. Karel Horák, Ing. Ludvík Hovorka ml., Ing. Robert Hrich, Ing. Pavel Hrubý, ING corporation, s.r.o., Miroslav Janík, Monika Jansová, Marie Javůrková, Luboš Jeníček, Ing. Jan Ježek, Ing. Miroslav Jílek, Martin Jílek, Martin Jiříček, Michal Jiřík, MUDr. Miloslav Kašpar, Ing. Alena Kimlová, Květoslava Klliegerová, Petr Komenda, Jitka Komendová, Veronika Korittová, Marcela Kotalová, Mgr. Petr Krajánek, RNDr. Alexandr Krajhanzl, Ing. Jaroslav Kučera - Ekonom. poradce, Ing. Petr Kukulka, p. Kulhavá, Ing. Karel Kulíšek, Libuše Kumpánová, JUDr. Jiří Kysela, Ing. Zdeněk Lacina, Petr Ledvina, Ing. Jaroslav Leeder, Alena Lenočová, Ing. Jan Lukáš, Ing. Pavel Mach, Zdeněk Macháček, Ing. Aleš Máchal, MUDr. Karel Málek, Ludmila Maléřová, Eliška Mallyová, Eva Marklová, JUDr. Ing. Milan Marko, Ivona Matějková, Martin Matouš, Thomas Miček, Ladislav Miko, Jan Mládek, Ing. Jaroslav Mozga, František Možný, Štěpán Nadrchal, Ivan Nachtigall - Český rybářský svaz, Arte Natura Vlčnov, Jaroslav Nedavaška, Hana Nováková, Hana Nykodýmová, OMNITRON s.r.o., Anna Papežová, Marek Pecka, Pavel Pešout, RNDr. Jana Plamínková, Jan Pokštefl, Ing. Jan Rejšek, Radima Richterová, Ing. Roman Rossípal, Ing. Tomáš Rozsíval, RNDr. Jan Růžička, Ing. Olivie Růžičková, Miloš Řepa, Miroslav Saur, Bohuslav Sedláček, Michal Sedloň, MUDr. Miroslav Seiner, Milan Schwarzkopf, Jan Skalík, Michal Skříšovský, Aleš Slabý, Jan Smola, Jaroslav Staněk, Ing. Iva Steinerová, Josef Suchánek, Mgr. Ladislav Suchánek, Blanka Šarmatová Sdružení Dřípatka, Dr. Karel Šebesta, Luděk Špaček, Šárka Štěřbová, MVDr. František Šturm, Roman Švancara, Petr Tichý, Olga Tintěrová, Ing. Lea Tomášová, Ivana Trubačová, David Třešňák, Matěj Turek, Marcela Uherková, Ing. Zdeněk Uhlíř, UNART -občanské sdružení, Ing. Václav Urban, Romana Vácová, MUDr. Irena Váchová, František Vambera, Eva Veselá, Ing. Radovan Víta - Bioservis, RNDr. Mojmír Vlašín, Petr Vokurek, p. Vrlík, Ing. Eva Vřlová, Vydavatelství Marie Mlejnková, s.r.o., Základní škola Prachatice, MUDr. Jan Zdeněk, Pavel a Radana Zelíkovi, Jaroslav Zelinka, PhDr. Marie Zlámalová, Daniel Zmátlo, ZŠ Francova Lhota, Vladimír Žváček.

**Dalších 1497 dárců podpořilo kampaň Místo pro přírodu částku
v celkové výši 736 000 Kč.**

Všem výše uvedeným osobám a institucím děkujeme!

SUMMARY

Czech Union for Nature Conservation (ČSOP) is the largest environmental non-governmental organization in the Czech Republic. Since its establishment in 1979, ČSOP has brought together people interested in nature conservation and environmental issues as well as cultural heritage preservation. In the year 2003 the union included 364 registered local chapters throughout the territory of the country, with a total of 9 698 members. The average age of a ČSOP member was 30 years.

The traditional key activities of ČSOP include hands-on nature conservation, environmental education and awareness raising, as well as supervision of conservation-oriented groups of children and youth. More than 50% of members are involved in biodiversity conservation projects, including wetland and species-rich grassland management, conservation of specific endangered species (such as orchids, elms, yews, bats, raptors, owls or ants) and a number of others. ČSOP has been running for the sixth year a National Network of Handicapped Wildlife Stations, covering virtually the entire territory of the Czech Republic. These stations take care of injured or otherwise handicapped wildlife found by the general public; they provide medical and rehabilitation care for such animals. Over 55% of the accepted animals are successfully treated and released back into the wild. Six years ago ČSOP's "A Place for Nature" program picked up a pre-1950 tradition and initiated a land trust movement in the Czech Republic. In 2003 the Land Trust Council granted accreditation to 35 land trusts, which employ long-term property rights (ownership, long-term lease or legal burden) for the aims of natural and cultural heritage conservation.

ČSOP raises the environmental awareness of the public mainly through its 42 environmental centers. Next to other activities, these "eco-centers" run environmental awareness campaigns, organize lectures, discussion meetings, provide up-to-date information on the environment, hands-on conservation work for volunteers and educational programs for schools. Most of the children in ČSOP are involved in Young Environmentalist groups with year-round extracurricular activities, including weekly meetings, weekend outings and summer camps.

In 2003 ČSOP continued to be a member organization of IUCN, Eurosite, and UNEP National Committee for the Czech Republic. ČSOP as a whole, as well as many of its local chapters cooperate with various conservation-oriented organizations in other countries.

The income managed by the Central Executive Council of ČSOP (ÚVR ČSOP) in the year 2003 totaled 22,970 million Czech crowns; its expenditure totaled 23,150 million Czech crowns. ČSOP's Association of Young Environmentalists (SMOP ČSOP) which is in charge of the activities for children and youth, and ČSOP's local chapters (ZO ČSOP) have separate budgets.

Čestná rada ČSOP

předseda:

Prof., RNDr. Bedřich Moldan, CSc.

členové:

RNDr. Libor Ambrozek, Ing. Ivan Dejmal, PhDr. Petr Dolejský, Pavel Dostál, RNDr. Karel Hudec, Prof. Ing. Jan Jeník, Čestmír Klos, RNDr. Jiří Kulich, RNDr. Jan Květ, CSc., RNDr. Ladislav Miko, Ph.D., JUDr. Svatomír Mičoch, Zuzana Norisová, Ing. Jiří Oliva, RNDr. František Pelc, PhDr. Přemek Podlaha, Stanislav Rampas, RNDr. Jitka Seitlová, Ing. Jiří Skalický, Ing. Jaroslav Ungerman, CSc., Ing. František Urban.

DŮLEŽITÉ KONTAKTY

Ústřední výkonná rada ČSOP (Kancelář ÚVR ČSOP)

Uruguayská 7, 120 00 Praha 2
tel.: 222 516 115, 222 511 494; fax: 222 511 496
e-mail: csop@ecn.cz • <http://www.csop.cz>

Ústřední kontrolní a revizní komise ČSOP (ÚKRK ČSOP)

Karel Ferschmann
Uruguayská 7, 120 00 Praha 2
tel.: 222 516 115, 222 511 494; fax: 222 511 496
e-mail: karel@ferschmann.cz

Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP (Centrum pro děti a mládež)

PP 447, 111 21 Praha 1
tel.: 224 912 466, 606 900 286, fax: 224 921 765
e-mail: CDM@smop.cz • <http://www.smop.cz>

REGIONÁLNÍ CENTRA ČSOP

RC ČSOP pro Středočeský kraj

02/09 ZO ČSOP Vlašim
Podblanické ekocentrum ČSOP, Pláteníkova 264, 258 01 Vlašim, Ing. Pavel Pešout
tel.: 317 845 169, 317 845 965
e-mail: vlasim@csop.cz • <http://www.csop.cz>

RC ČSOP pro Plzeňský kraj

27/04 ZO ČSOP Spálené Poříčí, Plzeňská 55, 335 61 Spálené Poříčí, Ing. Petr Pelikán
tel.: 371 594 842, 371 594 654
e-mail: porici@ekocentrum.cz • <http://www.ekocentrum.cz>

RC ČSOP pro Karlovarský kraj

30/02 ZO ČSOP Chodov, Bezručova 580, 357 35 Chodov, Jan Svoboda
tel.: 352 665 909, 723 368 797
e-mail: myvalove@volny.cz • <http://www.sweb.cz/mivolek>

RC ČSOP pro Ústecký kraj

33/04 4. ZO ČSOP Tilia, W. Churchilla 8, 400 01 Ústí nad Labem, Dr. Jan Eichler
tel.: 475 209 922
e-mail: tiliacz@volny.cz • <http://www.volny.cz/tiliacz>

RC ČSOP pro Liberecký kraj

36/RS Sdružení ZO ČSOP Liberec, Bažantí 378/3, 460 01 Liberec 1, Jaroslav Krupauer
tel.: 485 108 344
e-mail: praclovek@volny.cz • <http://www.praclovek.cz>

RC ČSOP pro Královéhradecký kraj

43/01 ZO ČSOP Orlice, Náhon 277, 500 09 Hradec Králové, Ing. Václav Záruba

tel.: 495 261 587

e-mail: zaruba@krnovice.cz

RC ČSOP pro Pardubický kraj

44/16 ZO ČSOP Ochránci SPR Habrov, Široká 31, 537 01 Chrudim IV, Ing. Milan Marenčák

tel.: 469 620 141

e-mail: zelenydum@iol.cz • <http://www.zelenydum.chrudimka.cz>

RC ČSOP pro Jihomoravský kraj

54/RS ČSOP, Panská 9, 602 00 Brno, Alena Rokosová, Radka Kolková

tel.: 542 218 353

e-mail: rscsop.brno@ecn.cz • <http://www.csopbrno.cz>

RC ČSOP pro Olomoucký kraj

61/RS ČSOP - Regionální sdružení Iris

Husovo nám. 67, 796 01 Prostějov, Ing. Zdeněk Chmelař

tel.: 582 338 278

e-mail: iris@iris.cz • <http://www.iris.cz>

RC ČSOP pro kraj Vysočina

62/88 ZO ČSOP Kněžice, Kněžice 109, 675 21 Okříšky, Iveta Vorlíčková

tel.: 568 870 434

e-mail: csop@chaloupky.cz • <http://www.chaloupky.cz>

RC ČSOP pro Moravskoslezský kraj

70/RS Regionální sdružení ČSOP Novojičínska

Sokolovská 9, 741 01 Nový Jičín, Lumír Kuchařík, Jitka Palátová

tel.: 556 711 056, 602 744 774

e-mail: info@rcmsk.cz • <http://www.rcmsk.cz>

Výroční zpráva ČSOP, 2003
Vydal: Český svaz ochránců přírody -
Ústřední výkonná rada

Tel.: 222 51 61 15
Fax: 222 51 14 96
e-mail: csop@ecn.cz
<http://www.csop.cz>

Design: Jaroslav Pavliš
Foto: Archiv ČSOP
Tisk: HRG Litomyšl
Náklad: 7 000 ks
ISBN: 80-86770-03-6

